

ยุทธศาสตร์ "นโยบายดำเนินมาตรการมุ่งตะวันตก" ของประเทศจีน

1. ความเป็นมาของนโยบาย

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีนโยบายการพัฒนาประเทศ 2 ช่วง คือ ช่วงแรก พัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้รุ่งเรืองก่อน จากนั้นจึงก้าวไปสู่ช่วงที่สองคือ พัฒนาภาคตะวันตกที่สภาพเศรษฐกิจยังล้าหลังอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า ภาคตะวันตกของจีนประกอบด้วย 1 มหานครกับอีก 7 มณฑล และ 4 เขตปกครองตนเอง มีพื้นที่ถึงร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ มีประชากร 1 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศ และยังเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยมีปริมาณถ่านหิน น้ำมันและก๊าซธรรมชาติถึงร้อยละ 35 ร้อยละ 12 และร้อยละ 53 ของปริมาณทั้งหมดของประเทศ ทั้งยังเป็นแหล่งที่มีโลหะหายากมากเป็นอันดับ 1 ของประเทศจีน เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าสำคัญที่ส่งให้ภาคตะวันออกโดยผลิตไฟฟ้าได้สูงถึงร้อยละ 50 ของพลังไฟฟ้ารวมที่ภาคตะวันออกใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นแหล่งวัตถุดิบให้แก่ภาคตะวันออกถึงร้อยละ 60 ของปริมาณวัตถุดิบทั้งหมดที่ภาคตะวันออกใช้ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรมอาวุธ ปิโตรเคมี อิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ อุตสาหกรรมนิวเคลียร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร เลเซอร์ และการส่งสัญญาณด้วย เคเบิล เป็นต้น โดยมีเมืองซีอาน เมืองเฉิงตู และเมืองหลันโจวเป็นศูนย์กลางการศึกษารองจากกรุงปักกิ่ง อย่างไรก็ตาม ประชากรในภาคตะวันตกของจีนยังมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำกว่าประชากรในภาคอื่นๆของจีน เนื่องจากเป็นพื้นที่ทุรกันดารและขาดแคลนระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ทำให้นักลงทุนต่างชาติไม่สนใจเข้าไปลงทุน

รัฐบาลจีนได้ประกาศ "นโยบายดำเนินการมุ่งตะวันตก" (Implementation Measures of the Go-West Policy) เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2544 วัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญและยกระดับการพัฒนาพื้นที่ทางภาคตะวันตกให้ทัดเทียมกับภาคอื่นๆ ของประเทศ โดยรัฐบาลจีนจะเข้าไปลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การขนส่ง การพลังงาน เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการศึกษาเพื่อจูงใจนักลงทุน และให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีต่างๆในการกระตุ้นให้เข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น

2. มาตรการของนโยบายดำเนินการมุ่งตะวันตก

นโยบายดำเนินการมุ่งตะวันตกมุ่งส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันตกเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร การพลังงาน การใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น การขนส่ง โทรคมนาคม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ และอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นต้น นอกจากนี้ธุรกิจบางประเภท เช่น ธนาการ การประกันภัย การท่องเที่ยว การบัญชีและการออกแบบด้านวิศวกรรม ฯลฯ จะอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนหรือร่วมลงทุนในพื้นที่ภาคตะวันตกได้ ในขณะที่ภาคอื่นๆ ของจีนอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนได้บางเขตเท่านั้น โดยรัฐบาลจีนให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่โครงการลงทุนในภูมิภาคนี้ ทั้งที่เป็นสิทธิประโยชน์เดิมและสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนนโยบายมุ่งตะวันตก ดังนี้

ระบบภาษี/กฎระเบียบ	สิทธิประโยชน์
ภาษีเงินได้นิติบุคคล(Corporate Income Tax)	<p>การลงทุนทั่วไป นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรม ที่รัฐบาลจีนให้การส่งเสริม จะได้รับการยกเว้น และลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล ภายในระยะเวลาที่กำหนด (สูงสุดไม่เกิน5ปี เช่น การลงทุนใหม่ในโครงการขนส่ง การพลังงาน การพัฒนาทรัพยากรน้ำ ฯลฯ จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นเวลา 2ปี นับจากปีแรกที่มีกำไร และในช่วง3ปีถัดไปจะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงครึ่งจากร้อยละ 15 เหลือร้อยละ 7.5 ของเงินได้สุทธิ</p> <p>การลงทุนในภาคตะวันตก นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่ทางภาคตะวันตกของจีน หลังวันที่ 1 มกราคม 2544 จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีเพิ่มเติม โดยได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อไปอีก 3 ปี นับจากวันที่สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่ได้รับข้างต้นสิ้นสุดลง (ระยะเวลารวมสูงสุดไม่เกิน 8ปี) นอกจากนี้ นักลงทุนต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจผลิตเพื่อส่งออกเกินกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าผลผลิต จะได้รับกรขยายระยะเวลาในการลดหย่อนภาษีต่อไปอีก 3 ปี (ระยะเวลารวมสูงสุดไม่เกิน 11 ปี)</p>
ภาษีนำเข้า (Import Duty)	<p>นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม จะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า อุปกรณ์ที่นำมาใช้ภายในกิจการ รวมทั้งได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า และภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับส่วนประกอบและชิ้นส่วน</p>
การนำผลกำไรที่ได้รับจากการลงทุน กลับไปลงทุนใหม่ (Reinvestment)	<p>นักลงทุนต่างชาติที่นำผลกำไรจากการลงทุน กลับไปเพิ่มทุนจดทะเบียนในโครงการลงทุนเดิม หรือนำไปลงทุนในกิจการใหม่ ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย 5ปี สามารถขอคืนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 40ของทั้งหมด และหากนำไปลงทุนในโครงการลงทุนด้านการผลิตเพื่อส่งออก หรือโครงการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงสามารถขอคืนภาษีได้เต็มจำนวน อย่างไรก็ตาม นักลงทุนต่างชาติต้องจ่ายภาษีไปก่อน แล้วจึงขอเงินภาษีตั้งกล่าวในภายหลังตามหลัก "Paid First, Refunded Later"</p>

ที่มา : ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

3. มณฑลยูนนานกับนโยบายดำเนินมาตรการมุ่งตะวันตก

มณฑลยูนนานเป็นมณฑลหนึ่งในภาคตะวันตกและอยู่ทางใต้สุดของประเทศจีน มีเนื้อที่ 394,000 ตารางกิโลเมตร(พื้นที่มากเป็นลำดับที่ 8 ของประเทศจีน) มีประชากร ณ สิ้นปี 2543 จำนวน 42.8 ล้านคน มณฑลยูนนาน ประกอบด้วยเมืองต่างๆ 16 เมือง และเขตปกครองตนเอง 1 แห่ง

มณฑลยูนนานให้ความสำคัญกับการพัฒนาเป็นอันมาก ในการประชุมผู้แทนสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งมณฑลยูนนานครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2544 มณฑลยูนนานได้กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 10 (ค.ศ. 2001-2005) ให้เป็นมณฑลที่มีความแข็งแกร่งด้านเศรษฐกิจสีเขียว เป็นมณฑลที่มีความยิ่งใหญ่ด้านวัฒนธรรมประชาชาติ และเป็นมณฑลเมืองหน้าต่างของภาคตะวันตกของจีนที่เปิดสู่ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชีย และเมื่อทางการจีนประกาศใช้นโยบายดำเนินมาตรการมุ่งตะวันตก ยิ่งทำให้มณฑลยูนนานมีความสำคัญเป็นแหล่งที่นำลงทุนเพิ่มมากขึ้นสำหรับนักลงทุนทั้งภายในของจีนและนักลงทุนต่างชาติ เนื่องจากจากภาคตะวันตกของจีนหากจะระบายสินค้าออกไปทางภาคตะวันออกเฉียงผ่านมหาสมุทรแปซิฟิกเข้าสู่ตลาดสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และอาเซียน จะใช้เวลานานมาก เพราะเส้นทางยาวไกลเมื่อเปรียบเทียบกับการระบายสินค้าผ่านมณฑลยูนนานเข้าสู่ประเทศไทยต่อไปยังประเทศอื่นนั้น จะมีระยะทางและใช้เวลาที่สั้นกว่าถึงกว่าเท่าตัว ประกอบกับประเทศไทยมีสาทรานูปโภคขั้นพื้นฐานที่พร้อมกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่าและลาว ยิ่งทำให้จีนให้ความสนใจเส้นทางนี้มากขึ้น และเร่งผลักดันเพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้นโดยเร็ว

4. ภาคเหนือกับมณฑลยูนนาน

4.1 จีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตกของจีน (Go west policy) เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างภาคตะวันออกเฉียงที่มั่งคั่งกับภาคตะวันตกที่ยากจน โดยจีนจะให้ความสำคัญกับโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (The Greater Mekong Subregion : GMS) มากขึ้นและกำหนดให้มหานครฉงชิ่งเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงภาคกลางกับภาคตะวันตกของจีนและให้มณฑลยูนนานเป็นเมืองหน้าด่านของจีนภาคตะวันตกที่จะมุ่งลงใต้เชื่อมกับสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (ภาคเหนือของไทย-พม่า-ลาวตอนบน-จีนตอนใต้) รวมทั้งสี่แยกอินโดจีน (จังหวัดพิษณุโลก) ซึ่งเป็นจุดตัดระหว่างเส้นทาง North-South corridor [กรุงเทพฯ-พิษณุโลก-เชียงใหม่-เชียงใหม่-พม่า-จีน หรือเชียงใหม่-บ่อแก้ว (ลาว)-จีน] กับ East-West corridor [แม่ละเหมาง-เมียวดี (พม่า)-แม่สอด-พิษณุโลก-มุกดาหาร-ลาว-ดานัง(เวียดนาม)]

4.2 ภาคเหนือนับเป็นภาคที่มีความสำคัญ เป็นศูนย์กลางของหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ (GMS) และเมื่อเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจทางตอนใต้ของจีน ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายความเจริญจากตะวันออกเฉียงไปตะวันตกของจีน ทำให้ภูมิภาคนี้มีศักยภาพมากขึ้น สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงใช้ศักยภาพที่กล่าวมา พัฒนาภาคเหนือเชื่อมโยงกับนานาชาติ โดย

- สร้างเครือข่ายคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการขนส่ง

- พัฒนาให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาค

- ศึกษา จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับพม่า ลาว และจีนตอนใต้ / ตอนกลาง ทั้งนี้ต้อง

- จัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Economic Dam)
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และทำเทียบเรือเชียงแสน

- คฤณภาพ
- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค เน้นการพัฒนาแบบยั่งยืนและการท่องเที่ยวเชิง
  - เร่งปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน

4.3 โครงการ GMS ควรเร่งดำเนินการในกรอบที่ไทยและจีนซึ่งเป็นประเทศหลักของโครงการ ได้รับประโยชน์ร่วมกันสูงสุด ปัจจุบันจีนให้ความสนใจกับโครงการนี้มาก โดยเฉพาะโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย และถือว่าไทยเป็นประตูทางออกของจีนภาคตะวันตก